

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

KN-X.431.54.2017.2

Poznań, 2018 -04- 06

Pan
Eligiusz Komarowski
Starosta Piłski
al. Niepodległości 33/35
64-920 Piła

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹, art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej² oraz art. 175 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³ przeprowadzona została w dniach od 7 do 20 grudnia 2017 r. przez Piotra Ślusarskiego – inspektora wojewódzkiego z Wydziału Kontroli, Prawnego i Nadzoru Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu⁴ kontrola w Starostwie Powiatowym w Piłce⁵, zwanym dalej „Starostwem”, w zakresie oceny prawidłowości wykorzystania i rozliczenia dotacji celowej z budżetu państwa przeznaczonej na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, w tym oceny prawidłowości działań realizowanych na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej⁶, zwanej dalej „ustawą o udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej”, a także oceny realizacji zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach⁷.

W związku z powyższym, na podstawie art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Powiat Piłski na realizację zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej otrzymał w 2016 r. dotację celową z budżetu państwa w wysokości 370.800 zł,

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 2234.

² Dz. U. z 2011 r. Nr 185 poz. 1092.

³ Dz. U. z 2017 r. poz. 2077.

⁴ Na podstawie upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego nr 508/17 z 1 grudnia 2017 r.

⁵ al. Niepodległości 33/35, 64-920 Piła.

⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 2030.

⁷ Dz. U. z 2016 r. poz. 40 ze zm.

z tego: 359.676 zł na wynagrodzenia adwokatów, radców prawnych i na rzecz organizacji pozarządowych oraz 11.124 zł na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno – technicznej zadania. Wykorzystano środki w wysokości 354.553,81 zł na wynagrodzenia oraz 9.402.50 zł na obsługę zadania, co stanowiło odpowiednio 98,57% i 84,52% dotacji otrzymanej. Niewykorzystaną część dotacji celowej na wynagrodzenia w wysokości 5.122,19 zł oraz na obsługę zadania w wysokości 1.721,50 zł zwrócono⁸ na rachunek bieżący dysponenta głównego – Wojewody Wielkopolskiego.

Na terenie Powiatu Pilskiego zorganizowano sześć punktów nieodpłatnej pomocy prawnej⁹. Prowadzenie dwóch punktów¹⁰ powierzono organizacji pozarządowej¹¹.

Powiat Pilski zamieścił w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa oraz w każdym punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej informację o lokalizacji punktów nieodpłatnej pomocy prawnej wraz z harmonogramem wskazującym dni i godziny, w których udzielana była nieodpłatna pomoc prawna. Informacja zawierała wskazanie, w których punktach nieodpłatnej pomocy prawnej była udzielana nieodpłatna pomoc prawna przez adwokata lub radcę prawnego oraz, które z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej były prowadzone przez organizacje pozarządowe, ze wskazaniem danych tych organizacji, a także czy udzielana w tych punktach pomoc prawna była świadczona przez adwokata, radcę prawnego albo osobę, o której mowa w art. 11 ust. 3 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej¹².

Sprawowanie bezpośredniego nadzoru i kontroli nad przygotowaniem i przebiegiem realizacji ww. zadania Starosta Pilski przypisał Dyrektorowi Wydziału Spraw Obywatelskich, Zarządzania Kryzysowego i Aktywizacji Niepełnosprawnych oraz jego Zastępcy.

⁸ 29 grudnia 2016 r. zwrócono środki w kwocie 2.267,65 zł, 9 lutego 2017 r. zwrócono środki w kwocie 4.576,04 zł.

⁹ Punkt nr 1 zlokalizowano w miejscowości Piła, Punkt nr 2 zlokalizowano w miejscowości Ujście i Kaczory, Punkt nr 3 zlokalizowano w miejscowości Łobżenica i Wysoka, Punkt nr 4 zlokalizowano w miejscowości Wyrzysk, Punkt nr 5 zlokalizowano w miejscowości Piła i Szydłowo, Punkt nr 6 zlokalizowano w miejscowości Białośliwie i Miasteczko Krajeńskie.

¹⁰ Do prowadzenia trzeciego punktu (przypadającego organizacjom pozarządowym) nie złożono oferty w otwartym konkursie ofert.

¹¹ Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Poradnictwa Obywatelskiego w Pile.

¹² Nieodpłatnej pomocy prawnej w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej powierzonych do prowadzenia organizacji pozarządowej może udzielać także:

- 1) doradca podatkowy – w zakresie prawa podatkowego, z wyłączeniem spraw podatkowych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej,
- 2) osoba, która:
 - a) ukończyła wyższe studia prawnicze i uzyskała tytuł magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) posiada co najmniej trzyletnie doświadczenie w wykonywaniu wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych ze świadczeniem pomocy prawnej,
 - c) korzysta z pełni praw publicznych oraz ma pełną zdolność do czynności prawnych,
 - d) nie była karana za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe.

Wojewoda Wielkopolski ocenia pozytywnie realizację zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz wykorzystanie dotacji celowej udzielonej na jego realizację, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Pozytywną ocenę uzasadnia:

- zorganizowanie nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie Powiatu Pilskiego oraz uruchomienie punktów jej udzielania zgodnie z wymogami ustawy o udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej,
- zawarcie porozumienia z okręgową radą adwokacką i radą okręgowej izby radców prawnych zgodnie z art. 10 ustawy o udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej,
- udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej w punktach na terenie Powiatu Pilskiego zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, tj. w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie,
- upoważnienie osób udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej do przetwarzania danych osobowych stosownie do obowiązku wynikającego z art. 37 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych¹³,
- prawidłowy sposób przechowywania dokumentów oraz oświadczeń osób korzystających z nieodpłatnej pomocy prawnej,
- spełnianie przez lokale, w którym udzielana jest pomoc prawna, wymogów wynikających z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 15 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej¹⁴,
- prawidłowe ujęcie w planie budżetowym kwoty otrzymanej dotacji celowej z budżetu państwa,
- wykorzystanie dotacji celowej zgodnie z przeznaczeniem,
- prawidłowy sposób ujęcia wydatków w ewidencji księgowej jednostki,
- terminowe i rzetelne sporządzenie zbiorczej informacji o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze Powiatu Pilskiego za 2016 r.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Powiat Pilski zwrócił na rachunek bankowy Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu niewykorzystaną w 2016 r. część dotacji udzielonej na realizację zadania

¹³ Dz. U. z 2016 r. poz. 922.

¹⁴ Dz. U. z 2015 r. poz. 2186.

w kwocie 4.576,04 zł dopiero 9 lutego 2017 r., tj. 9 dni po terminie określonym w art. 168 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym zwrot środków do budżetu państwa powinien nastąpić do 31 stycznia 2017 r.

W złożonych wyjaśnieniach Starosta Pilski¹⁵ podał, że organizacja pozarządowa zwróciła niewykorzystaną część dotacji na rachunek bankowy Powiatu 16 stycznia 2017 r., natomiast sprawozdania końcowe z realizacji zadania przez organizację wpłynęły do Starostwa 3 lutego 2017 r. Terminy te wynikały z treści umów zawartych pomiędzy Powiatem a organizacją pozarządową. Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań Powiat poinformował Wojewodę Wielkopolskiego o jej wynikach oraz dokonał zwrotu dotacji.

Przywołane w wyjaśnieniach argumenty nie zasługują na uwzględnienie, ponieważ zgodnie z art. 168 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, zwrot niewykorzystanej części dotacji powinien nastąpić do 31 stycznia roku następującego po roku budżetowym. Powiat otrzymał niewykorzystane w 2016 r. przez organizację pozarządową środki już 16 stycznia 2017 r., zatem miał możliwość dokonania terminowego zwrotu dotacji na rachunek bankowy Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu.

2. Powiat Pilski nie wpłacił na rachunek bankowy Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu odsetek od zwróconej po terminie części dotacji niewykorzystanej w 2016 r., co było niezgodne z zasadą określoną w art. 168 ust. 3 ustawy o finansach publicznych, który stanowi, że od kwot dotacji zwróconych po terminie określonym w ust. 1 lub 2 nalicza się odsetki w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, począwszy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin zwrotu dotacji.

W złożonych wyjaśnieniach Starosta Pilski¹⁶ podał, że po konsultacjach z Wydziałem Finansów i Budżetu Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu ustalono, że z uwagi na specyficzną konstrukcję umów z organizacjami pozarządowymi zwrotu dotacji należało dokonać w miesiącu lutym 2017 r.

Przywołane w wyjaśnieniach argumenty nie zasługują na uwzględnienie, ponieważ przepisy art. 168 ust. 1 i 3 ustawy o finansach publicznych jednoznacznie określają termin dokonania zwrotu części dotacji niewykorzystanej do końca roku budżetowego oraz obowiązek naliczenia odsetek od kwot zwróconych po terminie.

¹⁵ Wyjaśnienia z 18 grudnia 2017 r.

¹⁶ Wyjaśnienia z 15 grudnia 2017 r.

3. Umowy zawarte z adwokatami i radcami prawnymi nie zawierały elementów wymaganych przepisami art. 6 ust. 2 ustawy o udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, tj. nie określono wynagrodzenia dla zleceniobiorcy danej umowy, zasad dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnych porad prawnych oraz szczegółowego zakresu obowiązków.

Ze złożonych wyjaśnień Starosty Pilskiego¹⁷ wynika, że umowy określały szczegółowy sposób naliczenia wynagrodzenia. Zastosowany zapis w umowie ani razu nie spowodował problemu z naliczeniem kwoty wynagrodzenia, ani zakłóceń w sposobie realizacji zadania lub nieprawidłowości w jego rozliczeniu. Natomiast szczegółowy zakres obowiązków wykonawców zadania został określony w ustawie, która została wskazana w umowie, jako podstawa świadczenia porad. Zasady dostępu do aktów prawnych nie zostały określone, ponieważ ustawa wskazuje, że w punkcie nieodpłatnych porad prawnych musi być dostęp do sieci Internet, który umożliwia dostęp do Rządowego Centrum Legislacji.

Przywołane w wyjaśnieniach argumenty nie zasługują na uwzględnienie, ponieważ art. 6 ust. 2 ustawy o udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej jednoznacznie wskazuje, że w umowie należy określić wynagrodzenie za udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, a nie sposób jego obliczania, a także zasady dostępu do bazy aktów prawnych. Natomiast w przedmiocie umowy odniesiono się jedynie do art. 4 ust. 1 – 5, art. 5 oraz art. 7 ustawy o udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, bez wskazania konkretnych czynności i obowiązków dla zleceniobiorcy. Tak ogólne zapisy umowy nie dają gwarancji należytego wykonania zadania zleconego z zakresu administracji rządowej, a także podstaw do rzetelnej weryfikacji i rozliczenia wykonanych zadań przez zleceniobiorców.

Jeszcze w trakcie czynności kontrolnych Powiat zawarł z adwokatami i radcami prawnymi umowy na 2018 r., w których zamieszczono zapisy dotyczące wskazania kwoty wynagrodzenia, zakresu obowiązków i dostępu do bazy aktów prawnych.

Wojewoda Wielkopolski ocenia pozytywnie realizację zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy o fundacjach.

Pozytywną ocenę uzasadnia:

- uregulowanie nadzoru nad fundacjami w regulaminie organizacyjnym Starostwa,
- wyznaczenie pracownika odpowiedzialnego za prowadzenie dokumentacji,
- prowadzenie ewidencji fundacji mających siedzibę na terenie powiatu pilskiego.

¹⁷ Wyjaśnienia z 15 grudnia 2017 r.

Ustalono, że w okresie kontrolowanym nie wpłynęły do Starostwa sygnały wskazujące, że działania zarządów fundacji mających siedzibę na terenie Powiatu naruszają przepisy prawa albo cel, dla którego fundacje zostały utworzone. Starosta Pilski nie korzystał zatem ze środków nadzorczych określonych w przepisach art. 12 – 15 ustawy o fundacjach.

Biorąc pod uwagę oceny zawarte w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym wnoszę o:

1. Dokonywanie zwrotu do budżetu państwa dotacji w części niewykorzystanej w roku budżetowym w terminie określonym w art. 168 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.
2. Dokonanie wpłaty odsetek od kwoty dotacji zwróconej po terminie, obliczonych zgodnie z art. 168 ust. 3 ustawy o finansach publicznych na rachunek bankowy Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu nr 17 1010 1469 0005 8922 3100 0000 ze wskazaniem klasyfikacji budżetowej. Proszę o przekazanie kserokopii dowodu potwierdzającego dokonanie ww. wpłaty.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia w terminie 30 dni od daty doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Wojewoda Wielkopolski
Zbigniew Hoffmann